№ 224 ოქტომბერი 22, კვირა 1889 ოქტომბერი 22, კვირა № 224

ბაზეთი ღირს

თვე	ფან.	ფ.	თვე	ფან.	ფ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	7	65	1	1	50

ცალკე ნომერ — ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაგვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიგმართონ: თბილისში, რედაქციას კუკიაში, ავშარის ქუჩა, ი. ვარაქიოვის ძველის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლებში. წერილ-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების განცხადებათა დასასაბეჭდად ავად-აზნაურთ ბანკის სახლებში სასახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1889 საპოლიტიკო და საალიტერატურო გაზეთი 1877—1889

სასწავლებელი და პანსიონი

ი. რ. მრეველიშვილისა

კუკია, ნიკოდიმოზის ქუჩა, ვარანცოვის ძველს პირდაპირ, თ. გრუზინსკიუულს სახლებში, № 21.

ამზადებს ბავშვებს კადეტის კორპუსისა, გიმნაზიისა და რეალურ სასწავლებლისათვის, აგრეთვე იუკანს პანსიონერებად უველა საშუალო სასწავლებლის შეგირდებს. დაწვრილებით პირობის შეტყობა თვით სასწავლებელში შეიძლება.

(15—1)

ქართული თეატრი

სამშაბათს, 24 ოქტომბერს, ქართულის თეატრის არტისტები წარმოადგენენ

ახალ პიესას:

I

ჯადო სიყვარულისა

დრამატიული ეტიუდი 4 მოქმ. ა. ნათაძისა.

II

კაცის დონეს ქალის სერსი სჯობია

ეოდეეილი 1 მოქმედ მ. საფაროისა.

მოთამაშენი: ქ-ნნი საფაროვისა, ყარდაშელისა, ტიციშვილისა; ბ-ნნი ნაპშაძე, მაზალოვი, გუნია, ცაგარელი, კარდაჯაკი და სხვ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.

დასწყისი 8 საათზე

მასწავლებელი

ბ. ნ — შე ოიასენიანი

აძლევს ყმაწვილებს ყოველ გვარის სასწავლებლისაგან და აგრეთვე თავის ნებით შემსწავლელებს სამსჯელო სასახურში (вольноопредѣляющихся).

კუკია, კოზეკინის ქუჩა, № 19.

(3—2)

ფელეტონი

სამ-ოლიანი

ერთი ვიღაც ცოდვის შვილი, პირველის ცოლს რომ არ დასჯერდა, მიიყვანა მეორე და მესამეზეც ჯვარს იწერდა.

—

მეფემ რომ სცნო ეს ამბავი, გარისხდა და ასე ბრძანა: „მიკვირს, ასე რად დაეცა და რამ გარყვნა ეს ქვეყანა?

—

„სტაცეთ ხელი დამნაშავეს! მიიყვანეთ სამსჯაროში... და სასჯელი გადუწყვიტეთ საარაკო ყოველ დროში,

—

„თორემ თითონ მოსამართლეს ჯმათ ცოდვებს გაუფიდებ და მტირედის სისუსტისთვის სულ თხებსავით ჩამოკიდებ“.

—

მსაჯულები სამსჯაროში შინის ზარმა აიტანა; ტფილისი, 21 ოქტომბერი

ერთი სასიამოვნო ამბავი კიდევ მოგვიტანა გუშინდელმა დღეშამ თავად-აზნაურთათვის. ჩვენმა მეთხველებმა უკვე იციან, რომ სახელმწიფო ბანკისაგან ნასესხს ფულებზე რუსეთის თავად-აზნაურობას გაუჭირდა და დაუძიმდა,— წლიური ხვედრი შესატანი თავნისა და სარგებლისა მოეშორებინა. ამის გამო კარგა დიდი ფული შესდგა საერთოდ შესატანის ნარჩენისა. ამ ყოფამ აიძულა იქაური თავად-აზნაურობა მიემართა მთავრობისათვის და შეჭვედრებოდა შემწეობას. თვით სიდიდემ ნარჩენის ფულისამ მიიქცია ყურადღება თითონ მთავრობისაცა. ორში ერთი: ან თავად-აზნაურთაგან დაგირავებული მამულები, რიცხვით მრავალი, ერთბამად უნდა ბაზარში გამოსულიყო გასასყიდად, ან სახელმწიფო ბანკს რაიმე შედგომი მიეცა. მთავრობა, როგორც ეტყობა, ამ მეორე დანინაძებაზედ დამდგარა და თავის მოვალეთათვის შედგომი მიუცია.

აწ გამოცხადებულის უმადლესის ბძანების ძალით, ყველის ამის იქით სახელმწიფო ბანკისაგან ნასესხს ფულს მარტო ოთხ ნაბევარი სარგებელი ექნება უწილადელ ხუთის მაგიერ, ესე იგი, ათის თუმანზედ ოთხი და ათი შაური და არა ხუთი მანეთი, როგორც აქამომდე იყო. ამ სახით წინანდელი წლიური შესატანი ყოველს ათს თუმანს ნასესხზედ ათის შაურით ნაკლებ იქნება და სულ ერთად შეადგენს ყოველს ათს თუმანზედ ხუთს მანეთსა და ხუთს შაურსა თავნსა და სარგებელში მაგიერ ხუთის მანეთისა და ხუთმეტის შაურისა. ხოლო ვადა სესხისა ამ შემთხვევაში წაემატება ასე, რომ ვისაც 48 წლითა და რვა თვითოა ჭქონდა ადებული, ეძას ვადა გაუდიდდება 51 წლამდე და ცხრა თვემდე, და ვისაც 36 წლითა და შვიდის თვითონ, ეძას— 38 წლამდე და ოთხს თვემდე. გარდა ამისა სესხი მიეცემათ ვადის ამდენით არა გირავნობის ფურცლით, არამედ ნაღდის ფულითა მაშინ, როდესაც აქამომდე გირავნობის ფურცლებით ეძლეოდათ და ამ ფურცლების განთავდებისათვის სახელმწიფო ბანკი ყოველს ათს თუმანს ნასესხზედ ორს მანეთს იწერდა. დღეს ამ მხრითაც ვალის ამდენთ ვადა მოორჩენა ექმნებათ ასე, რომ უწინ 98 მანეთი ეძლეოდათ სესხად და ვადად ეწერებოდათ ათი თუმანი და ექვსეკი, რაც ვალი დაეწერებათ, ოცდენი ნაღდი ფული მიეცემათ სესხად.

ყოველივე ეს შედეგთი ამბავიც ეძლევათ, ვისაც ჯერეკ ნდომამდე ფული უსესხნიათ სახელმწიფო ბანკისაგან. ხოლო სხვა შედეგთები, რაც ამ უგანსაკუთლესთვის მოგვრობას დაუდგენია, ჩვენ არ შეგვეძლოს. ეს ამ ბოლოს ამ ბოლოს ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რეს. ეს სამი მალე გაანთავისუფლეს, ხოლო კიკილაშვილი საქმის გამოძიებამდეე დაუპატიმრეს. პირველი ოქმი ამ საშინელის აე კაცობისა შეედგინა თელაეის მაზრის პოკაულად ნამყოფს თ. ი. თარხნაშვილს, ხოლო გამოძიება ეწარმოვეებინა ბ-ნს კუზმინს. მოწმეებად იყვენენ სხვათა შორის მცირე წლოვანი ქალ.-გაეზელი ნასყიდა მიზეილის ძე ტალაშვილი, მამასახლისი გაეზისა ნინია ეარდიაშვილი და მისი თანაშემწე ხარიტონ დაეითაშვილი. ოლქის სასამართლოში საქმე გაირჩა და ბრალდებულს ნამამასახლისარს რეა წლით კატორგა გაუჩინეს. შემდეგ საქმე გადაეიდა სამოსამართლო პალატაში და იქაც დამტკიცდა ოლქის სასამართლოს გადაწყვეტილება. საქმე წაეიდა სენატამდე, ბრალდებული-კი ამ ხნის განმაღლობაში მეტეხის ციხეში იყო დაპატიმრებული. პირველშიეე ელდაზე გარდაეიცვალა ბრალდებული მოხუცებული დედა, რამდენსამე ხნის შემდეგ დედამეე გადაიტანა მამაც და აი ერთის წლისა და ექვსის თთვის შემდეგ, სენატის ბრძანებით ხელ-მეორედ გაარჩია პალატამ იაგორ კიკილაშვილის საქმე და განთავისუფლა ბრალდებული.

*** ხეალ, 23 ოქტომბერს, დანიშნულია მორიგი კრება ტფილისის საქალაქო საბჭოსი. ამ კრებაზე სხვათა შორის განხილულ იქნება მოხსენება გამგეობისა ცხენებზე დაწესებულის გარდასახადის თაობაზე.

*** დღეს, დილის 12½ საათზე, დანიშნულია რეალურის სასწავლებლის წლიური აქტი. სასწავლებლის მთავრობა სთხოეს ყველას, ვინც-კი სწავლა-განათლების საქმეს თეალყურს ადეენებს, დაესწროს ამ აქტს.

*** დღეს შუადღიდამ დაიწყება სეირნობა და გაიმართება ლატარია-ალეგრი კავკასიის სამეურნეო გამოფენის ბაღში. შემოსავალი დანიშნულია ტფილისის სამაზრო საზოგადოებისათვის.

*** დღესეე გამოფენის ბაღში იტყვის ქართულსა და ეერობიულს სიმღერებს ქართველის ხოროს ამხანაგობა ბ-ნ რატილის ლოტბარობით ნა-

---

კი ხელის-შემშლელი არაეინ ჰყაედათ, ვინც-კი უნდა გადაეყვანათ თავის რჯულზე.

დაბალი წოდება და ფანატიკოსთა უმეტესობა დიდხანს არიდებდა თავს და მტრულის თვალით უყურებდა იმ უცხოელებს, მაგრამ ბოლოს და ბოლოს საოცარის ხერხით პატრებმა მოიგეს ხალხს გული. იმათი გაელენა საქართველოზე დიდი შეიქმნა. სანამუშოდ მოეიყვან ერთს პატარა მაგალითს: ამ ოცის წლის წინად ახალქალაქისაკენ მიმავალმა გაეიარე სოფელ ხიზაბაერაზე (აქ მხოლოდ კათოლიკე ქართველები სცხოვრობენ, ადრე-კი იმათი მამა-პაპები მართლ-მადიდებლები იყვნენ). უცბად ერთის მაღლობიდგან სიმღერა მომესმა და ნაცნობმა კილომ გამაკვირეა. დაეუგდე ყური სიტყვებს. ლექსიც ამ გვარად იწყებოდა: „ყაფლან მიდის ჯარ'მო“ და სხე. მაშინეე მომგონდა, რომ ეს ლექსი, როგორც კილოთი, ისე სიტყვებით, „მალბრუგის“ სიმღერა იყო და გამიკვირდა: სად მალბრუგზე ფრანგული სიმღერა და სად ეს მიყრუებული სოფელი-მეთქი. მოვიხმე მეწყემსი და რომ გამოეკითხე, გულ-უბრყვილოდ მიპასუხა: „მამა-პაპაურიაო“. აქედგან შეუძლიან მკითხველს იგულისხმოს, რომ თუ წვრილ-მანებშიაც-კი ჰქონიათ იმათ ხალხზე გაელენა, რასაკვირეველია, სხვილმანრამეებში დიდს კვალს შეიტანდენ. მრავალ გვარად საჭირო შეიქმნენ ქართველებისათვის; ისინი იყენენ კარგი აღმზრდელები, ექიმები, მეურნეები და სხ. მათი უანგარობა და მეგობრული ქცევა დღითი-დღე იტაცებდა ხალხს. ქართული ანდაზა: „რა ქეეყანაშიაც მიხვიდე, იმ ქეეყნის ქუდი დაიხურეო“, გაამართლეს: ყოველ წოდებას მათდა შესაფერად და საკადრისად ქცეულდნენ. მდაბალ მთიულ ხალხში, სადაც ამოდ-მორწმუნეობას დიდი გასაეალი ჰქონდა, ისინი განზრახ ამოდ-მორწმუნეთ იჩენდნენ თავს.

აი ერთი მაგალითი: ერთხელ თურმე გამოჩენილმა მქადაგებელმა ანტონ ჭყონდიდელმა იქადაგა მარტეილის ტაძარში სასუფეველისა და ჯოჯოხეთის მნიშვნელობაზე. იმისმა ფილოსოფიურმა შეხედულებამ ყველანი გაშეადღე

მამა ბერძენოეს მიენდობა აგრეთვე სამღვთო წერილის მასწავლებლობაც ზემოხსენებულს სამაგალითო სკოლაში.

*** **რაჭა:** თითქმის მთელს ჩვენს მაზრას ერთად-ერთი ორ-კლასიანი სკოლა ჰქონდა დაბა ონში. ამ სკოლაში საწყალის ხალხის შვილები სწავლობდნენ მომეტებულად და სკოლის-თვის სახლიც კარგი ჰქონდათ. ეს სახლი 7,000 მან. დაუჯდა დაბას, მაგრამ, სამწუხაროდ, შარშან გაუჩნდა ცეცხლი ბუხრიდამ და სულ ერთიანად გადაწვა. დარჩა მხოლოდ შაავდ გარუჟული კედლები ქვითკირისა. შეგირდები წელს ერთ უხეირო სახლში იყრიან თავს და დიდის გაჭირვებით განაგრძობენ იქ სწავლას. დღემდე არაფერ არ გამოჩნდა მოთაფე, რომ ონელებმა შეაკეთონ ძველი შენობა. ეჭვი მონდომებულია ამ საქმეს ერთი აქაური შემძლებელი კაცი, ბ-ნი ჯაფარიძე, და ეისურვებთ, რომ სხვათაც მხარი მიეცათ და თანაგრძნობა გაეწიათ ამ კეთილსა და ფრიად საჭიროებელ საქმეში.

*** **ოდესა.** წელს აქაურ უნივერსიტეტში ხუთმა ქართველმა დასრულა კურსი: სამმა სამათემათიკო ფაკულტეტზე (ვ. ახელედიანმა, ა. ზუბალოვმა და ი. ოცხელოვმა), ერთმა იურიდიულზე (ზ. მაჭავარიანმა) და ერთმაც საფილოლოგიოზე (ი. ლორთქიფანიძემ). ყველა ესენი ჯერ აქ არიან. მათემათიკოსებმა და ფილოლოგმა გაათავეს სახელმწიფო ეგზამენები 7 ამ თვისას და ამ დღეებში მიიღებენ დიპლომებს. იურიდიულზე ეგზამენები თავდება 20 ამ თვისას. პირველ კურსებზე წელს მოემატა ოთხი ქართველი: ორი ბუნებით მეცნიერების განყოფილებაზე და ორიც იურიდიულზე. სულ ამ ჟამად აქაურ უნივერსიტეტში თვლეება 27 ქართველი სტუდენტი და ფაკულტეტებად ასე განიყოფებიან: 10 იურიდიულზე, 6 სამათემათიკოზე, 6 ბუნებით მეცნიერებისაზე და 5 საფილოლოგიოზე.

ქართველი სტუდენტობა დიდს მადლობას უძღვნის ბ-ნს ჟორდანიას, რომელმაც ოდესის უნივერსიტეტის ქართველ სტუდენტების ბიბლიოთეკას შესწირა მისგანვე შედგენილი „ქართული გრამატიკა“.

*** ამ თვეს პირველ ნახევარში ტფილისის ბაზრებში შემოსულა აქაური ფქვილი 235 ტომარა და 2180 ტომარა ქერი. აქაური ფქვილი იყიდებოდა ფუთი შვიდ აბაზად, მანეთად და სამ შაურად და მანეთადაც ხარი ხისა დაგვარად. რუსეთიდგან მოსული ფქვილის ფასი არ შეცვლილა. აქ მოტანილ 2180 ტომარა ქერიდგან დარჩა გაუყიდავი მარტო 20 ტომარა და დანარჩენი გაიყიდა ფუთი სამ აბაზიდგან სამ ჯაბაზ უნალთუნამდე. ურმებით შეშა შემოსულა ორის კვირის განმავლობაში 3740 და გაყიდულა თითო ურემი სამ მანეთიდგან რვა მანეთამდე. სხვილ-ფეხა საქონელი ჩამოურეკნია სულ 1750 სული. ამ სხვილ-ფეხ საქონლიდგან გაუყიდნია მარტო 820 სული, თითო ოც-და-ამ მანეთიდგან ხუთ თუ ექვსი ნახევრამდე. ცხვარი ჩამოურეკნია სულ 11,150 სული და ამისგან გაუყიდნია მარტო 5,200 თითო ერთ და ორ აბაზიდგან ოთხ მანეთიდა ორ აბაზამდე. თიეა იყიდებოდა აბაზიდგან ხუთ შაურამდე. თევრი რეხილა დაკრილი, რომელიც საკვნი იყიდებოდა ოთხ თუმნად, ეხლა იყიდება ოთხ თუმან ნახევრად და ხუთ თუმნადაც. სხვა-და-სხვა შეშა დაკრილიეე იყიდება სამ თუმან ნახევრად. ნახშირი იყიდება მანეთიდგან ორ და ათ შაურამდე. ქვის ნახშირი იყიდება ფუთი აბაზად, სიმინდი—ფუთი ექვს აბაზამდე, ნავთი—ფუთი მანეთ და უშალთუნად. შაქარი—ექვს მანეთად და ერთ აბაზად. აქაური დამდნარი ერბო იყიდება ფუთი თოთხმეტ მანეთად, მხოლოდ რუსეთიდგან მოტანილი—თუმნად. აქაური დაუდნობელი კარაქი იყიდება ფუთი ცამეტ მანეთად, თუშური ყველი—რვა და ათ შაურად და ოსური—ექვს მანეთიდგან შვიდ მანეთამდე. ყველები იყიდება ასი მანეთ ნახევრამდე, კარტოფილი ფუთი—სამ აბაზ უნალთუნად, ხახვი—ორ-აბაზიდგან სამ აბაზამდე და ლობიო ოთხ—აბაზამდე.

საისტორიო და საბიბლიოგრაფიო წერილები.

(დასასრული*)

ჯრუჭის სახარება. ბელათის სახარებას მხატვრობითია და დასურათებულ ასო-მთავრულებით უფრო წაგავს ახლად აღმოჩენილი ჯრუჭის სახარება. წერის ხელისა და ნახატების ფერადის მიხედვით ჯრუჭის სახარება, თუ მე-XI საუკუნეს არა, მე-XII-ეს მაინც ეკუთვნის. ხოლო მინიატურულ ნახატებისა და სურათების ხელოვნებით ჯრუჭის სახარება, ჩემის აზრით, ბელათისაზედ უკეთესია, ამბობს ბ-ნი ბაქრაძე.

ამ სახარებაში არის 337 მინიატურული ნახატი: მათესაში 89, მარკოზისაში 74, ლუკასაში 99 და იოანნეს სახარებაში 75. სამწუხაროდ, ეს სახარება ისე კარგად არ შენახულა, როგორც ბელათისა. ბეერგან მის დაზიანებულ ეტრატის კამადონეზზე გადაუკრავთ ქაღალდი, თუმცა ისე-კი, რომ ქაღალდს ქვეშ მაინც ყველა ნახატები სჩანსო. ძველი მინაწერები არა აქვს. უუძველესი მინაწერი ეკუთვნის მე-XVI—XVII საუკუნეს. მინაწერში მოხსენებულია მოქმეს კანდელაკი (მცველი საეკლესიო საქურჭლესი), მარკოზ ჭყონია, დეკანოზი ჯერგეშოარი, იოანნე პატარაძე და კათოლიკოსი გრიგორი. ეს სახარება ჯრუჭის მონასტრისთვის შეუწირავს ზურაბ წერეთელს მეფეღლეს მარიამს 21 ივნისს 1821 წელს.

ბაქრაძე ამბობს, რომ მე-XII საუკუნის უბისის საყდრის თაღ-კედლების ხატ-სურათები ჰგვანან ჯრუჭის სახარების ხატ-სურათებსაო. უბისის საყდრის სურათებსავით სრული ხატ-სურათები ჯერ საქართველოს არც ერთს ძველს ტაძარზე არ მინახავსო, დასძენს ბ-ნი ბაქრაძე.

მოქვის სახარება. მოქვის სახარების პოვნას დიდი ფრიწენელობა აქვს საამბტერო ხელოვნებაში. თავისის წვრილ-წვრილისა და ფრიად შემკულის ნახატებით ეს სახარება არა თუ ნაკლები არ არის ბელათისა და ჯრუჭის სახარებაზედ, არამედ, პირ-იქით, ხატ-სურათებისა და დასურათებულ ასო-მთავრულების მრავალ-ფერობითა და მრავალ-სახეობით ორთავეს აჯარბებსო. მასში, გარდა ათის დასურათებულ კანონისა, 48 ექვს რეოლად წარმოდგენილ წმინდანების სურათისა, არის კიდევ 152 მინიატურა: მათეს სახარებაში 97, მარკოზისაში 5, ლუკასაში 27 და იოანნეს საში 23. ხოლო დასურათებულ-დასატულ ასო-მთავრულთა რიცხვი არის 531.

ამ შესანიშნაეს სახარებას აქვს რამდენიმე მინაწერი.

ა) მათეს სახარების ბოლოს:

„ქრისტე, შეო და სიტყვაო ღვთისაო, მიდხსნე ფრიად ცოდვიდს ეფრემ“.

ბ) მარკოზის სახარების ბოლოს.

„მოქვისა ღვთის-მშობელო, შეიწყალე სული თქვენ წინ მდგეისა მოკვდ მთავარ-ეპისკოპოსისა. ამინ“.

იქვე:

„ოდგადან წმიდანო ანდოფანდო ღვთისა-მშობელო, დაიცვ და შეიწყალე ორთავ ცხოვრებათა შიგან მოქვისა მეტრაპეზე გიორგი ფეკანოზი. ამინ“.

ლუკას სახარების ბოლოს (კამად. 161):

„მთავარ-ეპისკოპოსსა მოქველსა აბრამს შეენდნენ ფლრომან. ამინ და ამინ“.

იქვე:

„სულსა მოქველ მთავარ ეპისკოპოსისა ჩხეტიბესა ფალიპესსა შეენდნენ ფლრომან. ამინ“.

იოანეს სახარების ბოლოს (კამ 327) გამოხატულია ბაჩოქილი ღვთის-მშობელი თავის ყრმით და ფეხთა-ზე აწერია:

„ფანიელ, მოქველ მთავარ-ეპისკოპოსი“.

325—326 კამადონებზე:

„ფაიწერა წმიდა ესე ოთხ-თავი ფასსამოდგან წელთა ხშდ ქართველთა სუფალდგეთ და ბერძენელ სწმ, ქორონაგანსა ფგ, ზედ-ნაგებსა მთავრისასა ეშმესსა, ცხრაფლა შვიდსა, ინდიკტიონსა ცამეტსა, ხუთელ-ფლა ფ, მზისა მოქცევასა დ, მთავრის მოქეკეასა ე. ხელითა ჩემ ფრიად ცოდველისა ეფრემისთა“.

ამ წარწერიდამ სჩანს, რომ სახარების დაწერა შესრულებულა 1300 წელს.

შემდეგ ამისა არის კიდევ ერთი უმეტესად საყურადღებო მინაწერი, რომელიც ახალს ნაიელს ჰფენს ქართულს ენაზე სახარების გადმოღების საქმეს. ბელათისა და ჯრუჭის სახარების მინაწერი გვაუწყებს:

„ესე სანტსურ ო�sეს ეოკულდოს, რამე თუ ესე წმიდანი ოთხ-თავი ანა ფრ ოდ ხდ ბეთოთარგმნეს, ანამად“...

ამ უკანასკნელის მინაწერით ირკვევა ის გაფრცელებული აზრი, რომ ბეთოთარგი მთაწმინდელამდე (მე XI-ე საუკ.) ქართველებს სახარება არა ჰქონიათ გადმოღებულია.

დასასრულ ვიტყვით, რომ ფრიად საყურადღებოა ჩვენი დასურათებული სახარება-თითენის ისტორია. ჩვენი მხატვრობა შეელია ბიზანტიის მხატვრობისა. ეს ნაირნი შეელი სათუთად აღზარდეს ქართველთა. მაგ. მისი დაბადებულ, დაეცა მე-XI საუკუნეშივე და შეილმა მასუკან, როგორც ვეიჩვენებს მოქვის სახარება, ორი საუკუნე კიდევ ოცხელ-დამოუკიდებელ.

ეზომ

უცხოეთი

ITALIA. 8 ოქტომბერს მისმა უწმინდესობამ რომის პაპმა ბეატიფიკაციის დარბაზში მიიღო საფრანგეთიდამ რომს მოსულნი მლოცავნი მუშაკი და უფროსი სხვათა შორის შემდეგი: მუშები მიხეიენენ, ბრძანა პაპმა: რომ მხოლოდ სარწმუნოებაშია კაცობრიობის ერთგულ-ნი. ცემა ამ წუთისოფლის განსაცდელთა და ტანჯვათა შორის. სარწმუნოება აკეთილშობილებს შრომასა და ჯაფას. კერპთაყვანის მცემლობას უნდოდა შრომის საქმე გადაეწყვეტა მონობისა და ბატონ-ყმობის შემოღებით, ესე იგი იმით, რომ სუსტს წართმეოდა მისი უფლებანი. ქრისტიანობამ ახარა კაცობრიობას, რომ ყველა თანასწორია ღვთისა წინაშე, ქრისტიანობა გეიმოძღვრებ, რომ ჯაფა და ოფლია თვით ბუნებიდგე გაჩენილი სახსარი კაცის არსებობისათვის. ამიტომ მორიდება ჯაფისა და შრომისა სირცხვილი და საკვდილია ადამიანიათვის. ქრისტემ თვით მოგეცა მაგალითი, მან ირტანა ტანჯვა და მწუხარება კაცობრიობისა. იგი ასწავებდა ხალხს, რომ მდიდარი ბაზინადარია ღვთისა და დამბარების უარს არ უნდა ეუბეიბოდეს საწყალსა და ღარიბსაო. დიდი ხანია დროა, რომ დაუახლოვდნენ ერთმანეთს მდიდარნი და ღარიბნი. ქრისტიანობის დედა-აზრებისა და პრინციპების შეწყნარება მეტის სიმტკიცით დაეკვირვებს მუშებსა და დიდის საქმეების პატრონ მრეწველთა და ეს კეშირი კიდევ დაამყარებს მშვიდობასა და წესიერებას კაცთა შორის ზოგიერთნი მუშათაგანნი, ბატკუეებელნი ცრუ-მოძღვრებით, სცდილობენ წამალი წუთი-სოფლის უსწორ მასწორობისა საკუთრების უარყოფით მოიპოვონ, მაგრამ ეს ცდა ტყეული ცდაა. საკუთრების დამხობით უფრო მძიმე შეიქმნება ის ნაგრეული, რომელიც ეხლაც დიდ ტვირთად აწევს კაცობრიობას. მთავრობანი უნდა სცდილობდნენ, რომ აღაგმონ მოუკლელი წყურეელი ღარიბთა ცხოვრებით დატკბობისა და განცხრომისა, რადგან ასეთი სურვილია მიზეზი ყოველ გვარის უბედურებისა და ბოროტებისა. მთავრობანი უნდა სცდილობდეს ამას, მხოლოდ არა ძალით, არა სასჯელით, არაედ იმით, რომ ეკლესიას მისცეს ნება იმოქმედოს თავისუფლად, რომ ეკლესიამ გაიარაკლოს ბრძნული წესდება - დებულებანი, ეაიფრთხილოს ის ახალგაზდობა, ასწავოს დედაკაცს იმისი მოვალეობა ოჯახის წინაშე .. ბატონი ისე უნდა უეკერდეს ყველს მოსამსახურეს, თავის მუშას, რაგორც ძმას, ზრუნავდეს იმისის სიცოცხლეობისათვის, შეიღვათს აძლევდეს გვიბრალობისათვის, ბოლოს ამ ეს ნაგვრეობისათვის, ეკლესიამ ეს ნაგვრეობა ... ეკლესიამ ... ეკლესიამ ... ეკლესიამ

მსოფლიო ამითი კეტსდებთ ჩვენს უსაამოვნებას. ასე იქნება მეთხუთმეტის საზოგადოების თითეული უმტესობა. მართალია, არ მოიწონს ასეთი საქმეული და ძალიან მესაამოვნები კიდეც, თუ ცალის-მწყობელი დასაბალი იქნება; მაგრამ თუ აგრეა და ასე გინდათ, მაგალითი ინგლისისაგან აიღეთ და ბრალდებულს უბრალო, სასაღილო ჯარიმა-კი ნუ დაწერთ, 25,000 და 30,000 მანეთი გაკასსწყვიტეთ ზარალის სასწავლებელი. ესოქვენ, გაზეთმა მოიკითხოს და გაკასმეს ვინმე, ეშმაკისი დაუძახა. თუ ეკუნეშეთ ეს ეკეი გაზეთს, მეორე დღეს მეტრთამეს დასარეკვენ, მესამე დღეს ქუჩის ეწოდებენ. ესმის, ბიჭოს! ამისაც ეკეესება მოთმინეთ ფაილი და ბუბალიტს სასამართლოს ბესეესა-ეკეაში მისცემს, მაგრამ რა კეთოა ამ ჩიკალისაგან, თუ დამნაშავეს სულ ხუთიოდე მანეთი ჯარმა დაეკერეს. ამ ფასად ეკეელა დიდის საამოვნებით შეესწარეს ქუჩდობას გაზეთში საქეეყნოდ თავისს მეზობლებს და ან სახლის პატრონს. შეიძლება ის მითხრათ, რომ საზოგადოება თუმცა ჭკეტსეს გაზეთს ამ ეკარ წინა-მარა ცალის-წამებისათვის, მაგრამ მაინც ბიჭოს თითონეე ამის ეზრს დაჭეეეეს ხოლმეო, და ეკეშმარიტად იქნება. ამის მაკალთად თუნდა სეე-უბედური ყოფილ ფერრი აეიღოთ. ამ კაცს შეეზარდებოდან დაეეეეს ტალახით თითეეს და ორ წუალს შეა ჩაეეენეს. ეეეერეეეეეთ ტონკინის ომი დაეეეეათ ხელზედ და ამის ეეეაეინებდნენ, ომს, რომელიც ფერრიმ გაეთავა და დაწეეეთ-კი არ დაეეეეა. კოთოდეკენი კიდეე ამის საეეკლესიო ბიოლიტიკისათვის სდეეინდნენ. ამ ეკეარდ, ეიოედ ფერრი ეკრდეელსა და ეკეეს შეა მოჭეეეა და ეკისრესა.

„ბეერი იცნობს ეეერე ჩვენში ეიოედ ფერრის, როეორც ეამონეილს სახელეშეიფო მოდეკეეეს? ხალხი ამ კაცს ტონკინელს ეძახის და მხოლოდ ამ სახელდით იცნობს, თუმცა-კი თითონ ამით რომ ჭკეთხოთ, რად ეძახით მაგ სახელსაო, ეარკეეეთ ეეეეს

ეეეეეან.

„ახლს კანონს შეეერდობასა, ან ბეეკეეთის სიტეეესს კიდეე ეეენებოდა მნიშეეეელობა, ჩვენი მოსამართლენი რომ ტოტა ეონიერნი იეეენენ. პირაქეთ, ასეთი ისეთი... ეარჩეეეთ ამ სიტეეეს ნუ ეკამეორეთ ეაზეთში, თორემ ითეეეეე